

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 14.Gf.40.025/2024/7/I.

A felperes:

felperes1 Korlátolt Felelősségű Társaság
cím1

A felperes képviselője:

Szöllősi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szöllősi László ügyvéd)
cím2

Az alperes:

alperes1 Korlátolt Felelősségű Társaság
cím3

Az alperes képviselője:

Bartuszek Ügyvédi iroda (ügyintéző: Dr. Bartuszek József Attila ügyvéd)
cím4

A per tárgya: kártérítés

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezést benyújtó fél: felperes

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 33.G.41.561/2020/156.

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyja, a perköltségre vonatkozó rendelkezését megváltoztatja, és a felperes perköltségben marasztalását bruttó 9.032.200 (kilencmillió-harminckétezer-kétszáz) forintba leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 500.000 (ötszázezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

[1] A felperes elsődleges keresetében kérte az alperes 2018. június 11-én kötött, ún. szolgáltatási szerződés, valamint az ahhoz kapcsolódó 2019. január 2-án létrejött „szoftver név1 és szolgáltatás megrendelés” elnevezésű szerződés érvénytelenségének megállapítását a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:89. § (1) és (2) alapján feltűnő értékaránytalanságra [Ptk. 6:98. § (1) bekezdés] hivatkozással. Kérte továbbá a Ptk. 6:112. § (1) bekezdése alapján, hogy eredeti állapot helyreállítása címén kötelezze a bíróság az alperest 48.798.480 forint és járulékai megfizetésére, illetőleg arra, hogy távolítsa el a szerződés tárgyát képező rendszernév1 Integrált Vállalatirányítási Rendszert (továbbiakban: rendszernév1) a számítógépes eszközeiről, valamint szüntesse meg a felek közti érvénytelen szerződéseket. Másodlagosan kérte az alperes kötelezését 48.798.480 forint és járulékai megfizetésére kártérítés jogcímén a Ptk. 6:142. §-a alapján; harmadlagosan az együttműködési kötelezettség megsértésére hivatkozással a Ptk. 6:62. § (1) és (3) bekezdése alapján; negyedlegesen hibás teljesítésre hivatkozással a Ptk. 6:157. § (2) bekezdése és a 6:159. § (2) bekezdés b) pontja alapján 100%-os árleszállítás jogcímén; ötödlegesen az 1996. évi LVII. tv. (Tpv.) 2. §-a és a 8. §-a alapján arra hivatkozással, hogy az alperes gazdasági versenyben megtévesztette; hatodlagosan a megállapodások alaki okból való semmisségére hivatkozással a Ptk. 6:88. § (1) bekezdése alapján.

[2] Kérte az alperes viszontkeresetének elutasítását. Érvelése szerint a keresetében megfogalmazottak okán a viszontkereset megalapozatlan; a felek között nem megbízási, hanem vállalkozási szerződés jött létre, azonban az alperes által nyújtott szolgáltatás – a hibák miatt – nem alkalmas a felperesi teljesítési érdek kielégítésére, annak értéke nulla. Az alperes nem bizonyította a viszontkeresetében érvényesített követelés jogalapját, a számláit jogosulatlanul állította ki; csak garanciális szolgáltatásokat teljesített 2019. január 1-je után, amiért további díjat jogszerűen nem számolhat fel. A viszontkereset elutasításának hiányában kérte a saját követelésének az alperes követelésébe való beszámítását.

II.

[3] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hivatkozása szerint a felperes a megtámadási jogát az egy éves határidőn túl, elkésve kívánta gyakorolni, de a feltűnő értékaránytalanság egyébként sem áll fenn. Vitatta a kártérítés feltételeinek fennálltát, továbbá a megállapodások semmisségét. Előadása szerint a szerződések és a felperes teljesítésigazolásai alapján 14 db számlát állított ki, összesen bruttó 48.798.480 forint értékben, amiből csak bruttó 37.459.950 forint folyt be hozzá. A felperes soha nem kifogásolta meg ezen számlákat, azok áfa tartalmát visszaigényelte, az áfa bevallásában szerepeltette, de a különbözetként jelentkező 11.338.530 forintot nem fizette meg.

[4] Viszontkeresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze_a felperest 10.138.380 forint és annak 2019. március 24-től járó, valamint 1.200.150 forint és annak 2019. november 8-ától járó törvényes kamata megfizetésére a Ptk. 6:272. §-a alapján. Igénye ténybeli alapjaként előadta, hogy a felperes a 2019. január 2-i megállapodás alapján fizetendő bruttó 25.138.380 forintból csak 15.000.000 forintot fizetett meg, továbbá 2019 szeptemberében hét napon keresztül üzemeltetési támogatást nyújtott a részére, aminek teljesítését és értékét a felperes el is ismerte.

III.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesek 15 napon belül 11.338.530 forintot, és abból 10.138.380 forint után 2019. március 24-től, 1.200.150 forint után 2019. november 8-tól a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8%-kal növelt mértékű kamatát. Kötelezte továbbá a felperest, hogy 15 belül fizessen meg az alperesnek 13.769.935 forint perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 1.500.000 forint eljárási illetéket.

III.1.

[6] Határozatának indokolásában a fellebbezés szempontjából releváns tényként állapította meg, hogy az alperesi ügyvezető 2018 nyarán bemutatta az általuk kínált vállalatirányítási rendszert a felperes ügyvezetőjének, amelyet követően megegyeztek, hogy az alperes bevezeti a rendszert a felperesnél, akinek a licencdíjat a licenc tulajdonosa részére kell megfizetni. Ezen előzményeket követően 2018. június 11-én a felperes mint megbízó és az alperes mint szolgáltató között „Szolgáltatási Szerződés rendszernév1 EnterpriseOne (rendszernév1) Integrált Vállalatirányítási Rendszer bevezetéséről” elnevezésű szerződés jött létre.

[7] A szerződés 2. pontja szerint a felperes megbízta az alperest, hogy a rendszernév1-t leszállítás útján biztosítsa, valamint a kijelölt kulcsfelhasználók részére a modell használatára történő felkészítés érdekében oktatásokat tartson; rögzítették, hogy a szállítandó rendszer a megbízó borászati tevékenységéhez igazodó legjobb gyakorlat - „Best

elnevezés1” - alapján kialakított modell. A rendszernév1 bevezetésének alapja a rendszernév1 szoftver megbízó által jogszerűen felhasznált verziója; a felperes a döntését tájékoztatók és egyeztetések alapján hozta meg; a felek a minden esetben a rendszernév1 alapműködését tekintik irányadónak. Az 5.1.5. pont szerint a szerződés keretében az alperes által vállalt kötelezettség a szoftver egyszeri, a felperes által rendelkezésre bocsátott működési környezetben történő telepítésére vonatkozik. Az esetleg szükségessé váló bármintű beállítás, módosítás, hangolás opcionális szolgáltatásként kezelendő. Az 5.3.1. pont szerint a szoftver beállítása körében az alperes vállalta, hogy a rendszernév1 Szoftvert a borászati modell beállításokkal bocsátja a felperes rendelkezésére. Az 5.5.1. értelmében az alperes a kulcsfelhasználók számára kezelői oktatás megtartását vállalja, az oktatói létszám maximum 5 fő/alkalom. Az 5.6.1. pont szerint a szolgáltató szakemberei a „Best elnevezés1” alapján elkészített rendszernév1 Kezelői kézikönyvet megbízó részére elkészítik és átadják, amivel kapcsolatos részletes észrevételeit a megbízó öt munkanapon belül köteles megtenni. Az 5.7. pont szerint, ha megbízó igényli a rendszernév1 egyedi fejlesztését, úgy szolgáltató arra egyedi ajánlatot tesz, amiről írásbeli fejlesztési szerződést kötnek a felek. A 6.6. pont szerint, ha Üzemi Teszt igazolja, hogy a rendszernév1 nem tartalmaz éles üzemi működést akadályozó hibát, úgy megbízó köteles igazolni a szolgáltató teljesítését, a befejezést követően pedig nyilatkozik a rendszernév1 éles üzemre elfogadásáról azzal, hogy az éles üzem felhasználás megkezdése kifejezett nyilatkozat hiányában is elfogadásként minősül megbízó első számlakibocsátása időpontjától. A 9.1. pont alapján a meghatározott opcionális szolgáltatások nem képezik részét az alapszerződésnek, de megbízói igény esetén azok nyújtására külön megállapodás alapján szolgáltató kötelezettséget vállal. Ilyen opcionális szolgáltatás a végfelhasználói oktatás, kulcsfelhasználói vizsga, tanácsadási szolgáltatás, fokozott teszteléstámogatás, szoftveráttelepítés, változáskezelési eljárás. A 12.2. pont szerint a megbízó a szerződés szerinti szolgáltatások nyújtásának ellenértékeként 8.505.000 forint „Bevezetési Díjat” köteles fizetni szolgáltató részére, ami nem tartalmaz áfát. A 12.3. pont szabályozta az időelszámolás alapján nyújtott szolgáltatások, míg a 12.4. a díjfizetés, egyéb költségek szabályait. A 12.4. pont szerint a díjakat szolgáltató számlája alapján megbízó köteles harminc banki munkanapon belül átutalással teljesíteni. A szerződés „E” melléklete tartalmazta a fizetési ütemezést: „Best elnevezés1” bemutatását követően 1.200.000 forint + áfa; telepítést követően 1.305.000 forint + áfa; kulcsfelhasználói oktatást követően 1.000.000 forint + áfa; funkcionális tesztekét követően 3.000.000 forint + áfa; adatmigrációt követően 1.000.000 forint + áfa; az első áfabevallás után 2.000.000 forint + áfa illetve az alperest a teljesítési jegyzőkönyvek alapján; ezen felül a licenc megrendelését követően 16.495.000 forint + 2.365.000 forint + áfa fizetési kötelezettsége volt a felperesnek.

[8] A szerződés megkötésekor a rendszernév1 licenct a felperes még nem vásárolta meg a jogtulajdonostól, hanem az alperes az általa átadott úgynevezett „demo” programot mutatta be, majd a felperes azt kezdte el használni és annak ismeretében döntött arról, hogy alperes vásárolja meg részére a licenct a jogosulttól.

[9] A felperes külön aláírt az alperes részére a szoftver megrendelésére felhatalmazó nyilatkozatot, majd felperes közvetlenül kötötte meg a licenc használati szerződést az cég1 Kft.-vel, azonban a licenc díjat az alperesen keresztül kellett megfizetnie a jogosultnak.

[10] A felperes 2019. január 6-án vette tényleges éles használatba a rendszernév1-rendszert az előző évi leltár elkészítése és adatbevitel után; azt az adóhatóságnál is regisztrálta és az áfabevallásokat, a főkönyvi kivonatokat és az eredménykimutatást is ezzel a programmal készítette el. 2019. október 30-ig – személy2 ügyvezetőségének a végéig – ezt a programot használta. A felperesnél történt ügyvezetőváltásig folyamatosan együttműködtek a felek, bármilyen probléma merült fel a rendszernév1-vel kapcsolatosan.

[11] Az alperes által a szerződés „E” melléklete szerint kiállított számlákat – összesen 9.530.000 forint + áfa értékben – a felperes megfizette. A számlák kifizetése akként történt, hogy az alperes a részteljesítése után küldött egy teljesítésigazolásról szóló dokumentumot, aminek tartalmát és a tényleges teljesítést a felperes ügyvezetője leellenőrizte, majd azt aláírva leigazolta a teljesítését, ami alapján az alperes kiállította és megküldte felperesnek az esedékes részszámláját. 2019. február 22-én alperes kiállította számláját az cég1 Kft.-nek járó 19.794.000 forint + áfa (bruttó 25.138.380 forint) összegű licenc és support díjról. Ezen számla alapján a felperes 15.000.000 forintot fizetett meg 2019. október 28-án, így az abból fennálló tartozása 10.138.380 forint. Az alperes további tételeket számlázott ki különböző időpontokban „támogatás az üzemeltetéshez” jogcímen. Az összesen számlázott 48.798.480 forintból a felperes bruttó 37.459.950 forintot fizetett meg.

[12] Az új felperesi ügyvezető – személy1 – azzal kereste meg az alperest, hogy szeretné visszaadni a rendszert, mert nincs rá szüksége a cégnek. 2019. december 18-án az alperes által már kiszámlázott összegből elismert 40.220.900 forintot azzal, hogy a felperes által még fizetendő 2.305.020 forint, valamint kérte az ezen felüli számlák sztornózását. A felek nem egyeztek meg, és 2020. január 3-án kelt levelében a felperes közölte a 2018. június 11-i szerződésre és a kapcsolódó megállapodásokra vonatkozó felmondását az alperesi hibás teljesítésre hivatkozással. Az alperes válaszlevelében a felmondást nem fogadta el, állította, hogy a szerződést már 2019-ben lezárták.

[13] A perben kirendelt igazságügyi szakértő becslése szerint az alperes által használt rendszernév1-ben az összes modulhoz képest 19,4% a hibás és a hiányzó modulok aránya.

III.2.

[14] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában rögzítette, hogy nagy súllyal vette figyelembe, hogy a felperes két önálló aláírási joggal rendelkező ügyvezetője, egymástól eltérő időben elismerte az alperes teljesítését mind szóban, mind írásban. személy2 a perbeli időszakban az alperes teljesítését követően állította ki a teljesítésigazolásokat, majd tanúként is megerősítette a teljesítést, illetőleg a teljesítésigazolásokat kiállításának tényét. személy1 szintén elismerte alperes teljesítését, a jogvita lezárása érdekében egyezségi ajánlatot tett, ami összességében is tartalmazta az elismert követelést. A felperes ezen nyilatkozatok megtételét, illetőleg azok tartalmát nem vitatta, ahogy az alperesnek a releváns tényállításait sem. A jelentőséggel bíró tényállítása és bizonyítási indítványa kifejezetten arra irányult, hogy a rendszer teljesen alkalmatlan igényeinek kielégítésére, így annak értéke nulla. A szakértői bizonyítás azonban ezt cáfolta mivel megállapította, hogy az összes modulhoz

képest 14,4% (helyesen 19,4%) a hibás és a hiányzó modulok aránya. A tanúvallomások sem tették kétségessé az okirati bizonyítékok, illetőleg az igazságügyi szakvélemény tartalmát.

[15] A felperes igényeit ugyanarra a tényállásra alapozta, az egyes igények csak jogcímeikben tértek el egymástól. Valamennyi vonatkozásában releváns, hogy a felperes korabeli törvényes képviselője – személy² – elismerte az alperesi teljesítést. A felperes a számlákat befogadta, azokat nem kifogásolta, áfa tartalmukat visszaigényelte. 2019. december 18-án személy¹ felperesi ügyvezető kifejezetten elismerte, hogy a kifizetett 37.915.880 forintot jogosan számlázta ki az alperes, valamint elismerte az alperes követelését a kiszámlázott 49.254.410 forintból 40.220.900 forint erejéig. Mindezekre figyelemmel a Ptk. 6:26. §-a és a 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) 265. §-a alapján a felperesnek kellett bizonyítania, hogy tartozása az elismerő nyilatkozat ellenére nem áll fenn sem a kereset, sem a viszontkereset vonatkozásában, illetőleg az alperes a keresetében megjelölt összeg visszafizetésére köteles. A rendelkezésre álló bizonyítékok és a felek nyilatkozata alapján egyértelműen megállapítható volt az is, hogy a felperes ténylegesen 37.459.950 forintot fizetett meg az alperesnek, melyből következően a kereseteösszecsúsése az ezt meghaladó igény tekintetében egyik jogcímen sem lehet alapos.

[16] A felperes a perbeli integrált vállalatirányítási rendszert, a rendszernév¹-t nem az alperestől, hanem a licenc tulajdonos cég¹ Kft.-től szerezte be. Ebből következően a szoftver hibájáért és hiányosságaiért nem az alperest terheli a felelősség. A perbeli szolgáltatási szerződésben foglalt kötelezettségvállalásainak az alperes eleget tett, amit a felperes két ügyvezetője is elismert.

[17] Szakértől kirendelt szakértő szakvéleményét az elsőfokú bíróság ítélezése alapjául elfogadta, utalt rá, hogy az alperesi magánszakértői vélemény annak szakszerűségét és megbízhatóságát nem cáfolta meg. A kirendelt szakértő véleménye ugyanakkor magának a rendszernév¹ programnak a hibáit és hiányosságait tárta fel, amiért az alperes nem tartozik közvetlen felelősséggel, így ezen hibák nem alapozzák meg a felperes vele szembeni igényét.

[18] A feltűnő értékaránytalanságra alapított elsődleges kereset a Ptk. 6:89. § (1) bekezdésére figyelemmel megalapozatlan, mivel a szerződés 2012. január 2-i megkötésétől számított egy éves határidőn túl hivatkozott arra a felperes. Egyébiránt feltűnő értékaránytalanságot sem bizonyította, hiszen a szakvélemény szerint az összes modulhoz képest csak 14,4% (helyesen 19,4%) a hibás és a hiányzó modulok aránya.

[19] A Ptk. 6:142. §-ára alapított másodlagos kereseti sem alapos, mivel a felperes nem adta elő konkrétan, hogy az alperes mely magatartásával, miként szegte meg a szerződést, és ezzel okozati összefüggésben milyen mértékű kárt okozott. Általánosságban hivatkozott csak arra, hogy a rendszer eleve nem volt alkalmas azon feladatokra, amelyekre igénybe kívánta venni, ez a hivatkozás azonban nem egzak, így bizonyításra nem alkalmas. Alaptalanul hivatkozott arra is, hogy több alkalommal jelezte a problémákat az alperesnek, de

elmaradt a program javítása, illetve fejlesztése, az alperes nem reagált a megkeresésekre. A meghallgatott tanúk ezzel szemben azt állították, hogy az alperes minden esetben megpróbálta a hibák kijavítását, míg a program telepítése után is. A felperes a per során is tett olyan nyilatkozatot, miszerint az alperes reagált a megkeresésére, kiment a helyszínre, és megpróbálta a hibák kijavítását, azonban az nem mindig sikerült. Mindezekre figyelemmel nem bizonyította az alperes szerződésszegő magatartását.

[20] A Ptk. 6:62. §-ára alapított harmadlagos kereset sem vezethetett eredményre, melynek körében ugyancsak alaptalanul hivatkozott arra a felperes, hogy az alperes teljesen elzárkózott a program javításától, illetőleg nem történt sem fejlesztés, sem javítás. Az alperes a megkeresésekre reagált, a hibák kijavítását elvégezte, illetve azt minden esetben megpróbálta. A felperes írásban elismerte az alperesi teljesítést és soha nem küldött írásbeli hibabejelentést a részére. Nem fogalmazott meg és nem rendelt meg egyedi fejlesztési igényeket, így nem kifogásolhatja a fejlesztések elmaradását sem.

[21] A hibás teljesítésre [Ptk. 6:157. § (1) bekezdés, 6:158. §, 6:159. § (2) bekezdés b) pont] alapított negyedleges kereset sem foghatott helyt, mivel a szerződésben írt módon egyetlen esetben sem jelezte a felperes a hibát írásban az alperes felé. A telefonon jelzett problémákat az alperes javította, míg a programból eredő hibákért közvetlenül nem felel, mivel a szoftvernek nem ő volt az eladója. A felperes nem fogyasztó, így a Ptk. 6:158. §-ára nem hivatkozhat.

[22] A Tpv. megsértésére [Tpv. 2. § és 8. § (1) bekezdés] alapított ötödleges kereset sem alapos, mivel az alperes nem folytatott felperes törvényes érdekeit sértő, veszélyeztető módon, az üzleti tisztesség követelményébe ütközően gazdasági tevékenységet. Nem is tévesztette meg a felperest, hiszen a szerződésben pontosan meghatározták annak tárgyát, így a rendszer telepítését és annak oktatását a kulcsfelhasználóknak, továbbá a felperes a „demo” verzió használata során azt részletesen tanulmányozhatta és annak ismeretében dönthette el, hogy megvásárolja a szoftverhasználati licenct.

[23] A szerződés semmisségére alapított hatodlagos kereset is megalapozatlan, mivel a felek a szerződésüket írásba foglalták annak ellenére, hogy azt sem törvény, sem a felek nem kötötték ki. A szerződést mind a felperes, mind az alperes önálló aláírási joggal rendelkező törvényes képviselője cégszerűen aláírta, az okirat a Pp. 325. § (1) bekezdés d) pontja szerint teljes bizonyító erejű magánokirat, ügyvédi ellenjegyzés, illetőleg okirati tanúk alkalmazása szükségtelen volt.

[24] A fentiekén túl hangsúlyozta az elsőfokú bíróság, hogy a kereset ténybeli alapjaként a felperes azt adta elő, hogy a rendszernév1 program hibás, illetve hiányos a megjelölt funkciók tekintetében. A kirendelt szakértő részletesen megvizsgálta a felperes felvetéseit és megállapította, hogy amennyiben a rendelkezésre álló összes modul hibátlan

működése jelenti a 100 %-ot, úgy 14,4 % (helyesen 19,4%) a hibás és a hiányzó modulok aránya. Ez a szakértői ténymegállapítás a felperes egyik keresetét sem támasztja alá.

[25] A felperes által állított egyes hiányosságokkal kapcsolatosan helyesen érvelt azzal az alperes, hogy a rendszer működésének kialakítása a kulcsfelhasználókkal közösen történt meg, amit a meghallgatott tanúk vallomása alátámasztott. A rendszerben működtek azok az alapfunkciók, amelyek egy cégnél szükségesek; nem jelezte a felperes, hogy mik azok a többletfunkciók, amelyeket még használni kíván ezeken túl; nem jelezte írásban a fejlesztési igényét, nem állapodtak meg a felek a program továbbfejlesztéséről, holott arra az alapszerződés lehetőséget biztosított. Az alperes a szerződés szerinti oktatási kötelezettségének eleget tett, megtörtént a kulcsfelhasználók oktatása. A végfelhasználók oktatása nem volt alperesi kötelezettség, ahogy a mérleg rendszernév1-hez való illesztése sem. A felperes csak személyes konzultáció keretében tájékoztatta az alperest, hogy mit kér módosítani, aminek az alperes eleget tett. A szakértő megállapította több esetben, hogy amit a felperes a rendszernév1 működési hiányosságainak tart, az nem áll fenn, az a felhasználók hozzá nem értésből adódó problémát tükröz. Egy zárt vállalatirányítási rendszernél jogi elvárás, hogy a gazdasági esemény után ne lehessen módosítani az adatokat. Nem vitatta az alperes, hogy a rendszernév1-ben nincs munkaügyi és bérszámfejlesztési program, annak a rendszerhez való illesztését azonban a felperesnek külön kellett volna megrendelnie és kérnie, ami nem történt meg. Nem volt szerződéses kötelezettsége az alperesnek online pénztárgép leszállítása, azonban a mintabolt informatikai adatkezelése kialakításra került. Az így felmerült problémák nem rendszerhibát, hanem a felperes ügyviteli problémáit tükrözik.

[26] Az elsőfokú bíróság a viszontkeresetet megalapozottnak találta, melynek körében kifejtette, hogy a felek között létrejött „szolgáltatási szerződés” szerinti rendszernév1-rendszer felperesnél történő bevezetésére 2018. június 11. és 2019. január 1. között sor került. A szerződés 6.1. és 6.2. szerinti üzemi tesztet a felperes elvégezte, de annak sikeres befejezéséről nem nyilatkozott, azonban a 6.7. szerint az éles üzemben történő felhasználás kifejezett nyilatkozat hiányában is az éles üzem elfogadásaként minősül a megbízó első számlakibocsátásának időpontjától. 2019. január 1-jétől a felperes elkezdte a rendszernév1-rendszer éles üzemben történő felhasználását, így azt átvette, az adóhatóságnál is regisztrálta, továbbá abból állította ki a számláit.

[27] A szolgáltatási szerződés 2.4. pontja alapján 2019. január 2-án megkötött „szoftver név1 és szolgáltatás megrendelés” elnevezésű szerződés értelmében a felperes megbízta az alperest, hogy húsz végfelhasználóra vonatkozó rendszernév1 licenct és ahhoz kapcsolódó karbantartási szolgáltatást rendeljen meg a szerzői jog jogosultjától és fizesse meg az ehhez kapcsolódó díjakat. Ennek ellenértékeként bruttó 25.138.380 forint megfizetését vállalta, amiből csak 15.000.000 forintot teljesített.

[28] 2019 szeptemberében az alperes hét napon keresztül támogatást nyújtott a felperesnek a rendszernév1 üzemeltetéséhez, aminek teljesítését a 2019. szeptember 30-án kelt „teljesítési jegyzőkönyv” elnevezésű okiratban a felperes elismerte. Ez alapján az alperes

2019. október 8-án kiállította a 2019/000177. számláját bruttó 1.200.150 forint megbízási díjról, aminek fizetési határideje 2019. november 7-e volt, de azt a felperes nem teljesítette.

[29] A felek közötti atipikus jogviszony jött létre, ami a megbízás és a vállalkozási szerződés elemeit ötvözi azzal, hogy abban a megbízási szerződés feltételei dominálnak. Nem bizonyította a felperes, hogy azért nem köteles a követelés megfizetésére, mert az alperes teljesítésének valós értéke nulla, így a Ptk. 6:272. §-a alapján köteles a megbízási díj megfizetésére.

[30] Beszámításra alkalmas követelés hiányában nem lehetett alapos a felperesnek a viszontkeresettel szembeni beszámítási kifogása.

[31] Az elsőfokú ítélet szerint a felperes a Pp. 83. §-a alapján köteles megfizetni az alperes perköltségét, amely a viszontkereseti illetékből, az alperes által megfizetett magánszakértői díjból, az általa részben megelőlegezett kirendelt szakértői díjból, továbbá a jogi képviselőjének a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. §-a alapján felszámított munkadíjából áll.

IV.

[32] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést elsődlegesen annak megváltoztatása és a kereset szerinti határozat meghozatala, valamint a viszontkereset elutasítása, másodlagosan a hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása iránt. Támadta az elsőfokú ítéletnek a perköltség összegére vonatkozó rendelkezését is.

[33] Elöljáróban rögzítette, hogy vélelmezhetően elírás folytán tüntetett fel az elsőfokú bíróság az ítélet jogi indokolásában a hiányzó modulok arányaként 14,4%-ot, hiszen a szakvéleményből megállapíthatóan az helyesen 19,4%, amit egyébiránt az ítélet tényállási része is tartalmaz.

[34] Az elsődleges kereset körében rámutatott, hogy részletesen kifejtette és bizonyította, hogy milyen problémái és hibái vannak a per tárgyát képező szoftverrel, amik igazolták az alperesi szerződésszegést, illetve hibás teljesítést. Az alperesi szolgáltatás oszthatatlan jellegére figyelemmel hiába igazolt a részteljesítés, ha a szolgáltatás összességében alkalmatlan a feladata ellátására, ebből következően annak értéke a szempontjából 0 forint, ami feltűnő értékaránytalanságot jelent. Megjegyezte azt is, hogy tévesen tartalmazza az elsőfokú ítélet, hogy a szerződést 2012. január 2-án kötötték, hiszen azt nem vitásan 2018. június 11-én írták alá.

[35] A másodlagos kereset vonatkozásában iratellenes, hogy nem jelölte meg az alperesi szerződésszegést. Azt részletezte a „keresetben”, a 2021. június 7-ei ellenkérelemben, a 2021. június 22-i válasziratában, a 2021. július 7-i kiegészített válasziratában, a 2021. november 2-i iratában, valamint azt taglalja a perben kirendelt szakértő a szakvéleményében, illetőleg a szakvélemény kiegészítésében. A kár mértékét a „keresetben” meghatározta, ugyanakkor a felperesi társaság nem igazságügyi informatikai szakértő, így nem volt lehetősége annak pontos alátámasztása, ezért is indítványozott szakértői bizonyítást; azt a szakértő meghatározta a szakvéleményének a 86-87. oldalán. Szintén iratellenes, hogy megalapozatlanul állította a problémák jelzését és a kijavítás, fejlesztés elmaradását. Ebben a körben a 2021. június 22-i iratára és az ahhoz mellékelt, F/1-F/30. szám alatti e-mailváltásra hivatkozott. A szakértő megállapította, hogy a kérdéses e-mailekben 56 működési hibát, 7 adatmigrációs hibát és 40 hiányzó/nem dokumentált funkciót talált.

[36] A tanúvallomások nem igazolták, hogy az alperes minden esetben megpróbálta a hibák kijavítását. Ebben a megállapításában ugyanakkor az elsőfokú bíróság maga is rögzíti, hogy bizonyított a hibák ténye, ami egyúttal a szerződésszegő magatartásokat is jelenti, amelyekért az alperest felelősség terheli a Ptk. 6:142. §-a, valamint a 6:518. §-a alapján.

[37] A harmadlagos keresetet illetően iratellenes, hogy megalapozatlanul állította, hogy az alperes teljesen elzárkózott a program kijavításától, illetve nem történt sem fejlesztés, sem kijavítás (elsőfokú ítélet 23. oldal 2. bekezdés). Az elsőfokú ítélet 23. oldalának 3. bekezdésében az elsőfokú bíróság is rögzíti, hogy az alperes a megkeresésekre reagált, a hibák kijavítását elvégezte, illetve azt minden esetben megpróbálta. Nem világos, hogy miből következik, hogy minden esetben megpróbálta javítani a problémákat, ugyanakkor megállapítható az elsőfokú bíróság szerint is, hogy vannak olyan hibák, melyek orvoslása nem sikerült, ez pedig alátámasztja a másodlagos és a harmadlagos keresetet. Nem releváns, hogy nem a szerződésnek megfelelően jelezte a hibákat, mivel azokat az alperes ráutaló magatartással befogadta.

[38] A pincekönyvvel kapcsolatosan az F/11. alatti levélben az alperes is elismerte, hogy e vonatkozásban volt fejlesztési megrendelés. A szakvélemény szerint a pincekönyv nem működik megfelelően, ami szintén alátámasztja a másodlagos és harmadlagos keresetben hivatkozott szerződésszegést. A szakvélemény kiegészítése szerint a csatolt e-mailváltásokban 34 olyan témakör kerül elő, melyeknél fejlesztések kerültek rögzítésre és a teljesítés elmaradt. Mindezen mulasztások (azaz a hibák kijavításának, a megbeszélrt és elfogadott fejlesztések elmaradása) megvalósítják a Ptk. 6:62. § (1) bekezdésében rögzített együttműködési és tájékoztatási kötelezettség megszegését, amelyből származó kárért az alperes a Ptk. 6:62. § (3) bekezdésében rögzítettek alapján a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség általános szabályai szerint tartozik helytállni. A szoftver a 2019. januári éles indulást követő majdnem egy évben sem készült el megfelelően, ami szintén alapossá teszi a másodlagos, illetőleg a harmadlagos keresetet.

[39] A negyedleges kereset körében a felperes rámutatott, hogy a szakértő a mérlegjegy; pincekönyv; költségek kimutatása napra, hónapra lebontva; termékdíjak,

kamarai, hegyközségi jelentések; borászati labor; jövedéki adó; bérszámfejtés; éves pénzügyi beszámoló; kézikönyv tekintetében állapított meg hibás vagy hiányzó funkciót, így a hibás teljesítés bizonyított. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta továbbá a kézikönyv elkészítése és átadására vonatkozó alperesi kötelezettséget (szerződés 5.6.1. pont). A szakértő szerint a kézikönyv nem volt megfelelő, az üzemeltetés csupán ezeken a dokumentumokon alapulva nem végezhető el. A kézikönyv hibája tehát olyan mértékű, mely mellett a szoftver átlagos felhasználók részére nem használható. Az alperes a 80 dokumentumból álló kézikönyvből mindösszesen 14 dokumentumot, azaz a teljes kézikönyv 17,5%-át adta át az éles indulásra. Ez még akkor is hibás teljesítés, ha a szoftverrel kapcsolatos hibák valóban az cég1 Kft. hibái. Nem világos egyébiránt, hogy utóbbit a bíróság mi alapján állapította meg, elsődlegesen azért, mert ez szakkérdés, másodlagosan pedig azért, mert ugyan valóban az cég1 Kft.-től szerezte be a licenct, de az alperestől szerezte be „a szoftver legjobb gyakorlat (best elnevezés1) alapján kialakított” borászati modellt”. Téves az a felvetés, hogy a peres eljárás tárgyát képező hibáknak, illetve hiányosságoknak (pl. a pincekönyv működőképessége) bármilyen formában is az cég1 Kft.-től beszerzett licenchez köze van. A szoftver borászattal összefüggő speciális jellegéhez kapcsolódó igényekkel kapcsolatos teljesítési kötelezettség ugyanis az alperest terhelte, az „szoftver név1 és szolgáltatás megrendelés” elnevezésű megállapodás e körben nem tartalmaz rendelkezéseket. A hibás teljesítés kapcsán hivatkozott a felperes a BH1993.10.632. számú eseti döntésre is a szolgáltatás oszthatatlansága körében.

[40] Állította, hogy azt kellett vizsgálni a perben, hogy az alperes teljesítése összességében alkalmas volt-e az általa megkívánt feladatok betöltésére. A szakvélemény szerint a teljesítésben számos hiba és hiányzó funkció volt, melynek körében kiemelte – kifejezetten a borászatokkal kapcsolatosként –, a pincekönyv kezeléssel kapcsolatos hibát, hogy a hegyközségi jelentésekkel kapcsolatosan minden funkció hiányzott, valamint a borászati laborban a laboreredmények kezelése és a készlettel való összekapcsolása is teljességgel hiányzott. Ezek megléte egy borászatnál nem kényelmi, speciális funkció, hanem alapvető elvárás. Az éves beszámoló működőképessége egy cég esetében szintén elvárt funkció. Az oktatás sem volt megfelelő minőségű, ahhoz nem kapott megfelelő segédanyagokat. Az alperesi teljesítés tehát alkalmatlan volt a megbízó szerződéses igényei kielégítésére, ezért alapos a 100%-os árleszállítási igénye a Ptk. 6:159. § (2) b) alapján, mivel a teljesítéshez fűződő érdeke megszűnt. A bíróság a hibás teljesítés körében a Ptk. 6:161. §-a alapján köteles lett volna nyilatkozattételre felhívni a feleket, hogy a keresetben megjelölttől eltérő kellékszavatossági jog alkalmazása esetében melyik ellen tiltakoznának, melynek elmaradása a Pp. 237. § (2)-(3) bekezdésében rögzített anyagi pervezetési kötelezettség megsértését jelenti.

[41] A felperes érvelése szerint megfelelően bizonyította a Tpv. megsértésére alapított ötödleges kereset megalapozottságát is. Fenntartotta e körben, hogy a rendszernév1-rendszernek mint terméknek az elsődleges értékesítési módja, illetve eszköze maga a tájékoztató, vagyis a termékismertető volt, és az olyan képességeket ígért, amelyekre a rendszer valójában nem volt képes. Következésképpen az alperes megtevésztette, megvalósítva ezzel a Tpv. 2. §-ában és a 8. § (1)-(3) bekezdésében foglaltakat.

[42] A semmisségre alapított hatodlagos kereset körében hangsúlyozta, hogy a felek a Ptk. 6:6. § (1) bekezdésének megfelelően abban állapodtak meg, hogy a megállapodásukat írásba foglalják. Ennek ellenére a szerződésben nem rögzítették, hogy az aláírók közül ki, milyen minőségben, mely cég nevében járt el. Az aláírások nem felelnek meg a Ctv. 8. § (1) és (2) bekezdésének sem, mivel azok nem a társaságok előnyomott – pecsételt –, illetve nyomtatott neve alá történtek. Az okiratok ezáltal alaki hibában szenvednek, nem tekinthetők teljes bizonyító erejűnek, ami a szerződés semmisségét eredményezi a Ptk. 6:88. § (1) bekezdése alapján.

[43] Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését a másodlagos fellebbezési kérelem alapján azért tartotta indokoltnak, mert a bizonyítási teher kiosztásánál az elsőfokú bíróság a pervezetésével megsértette a Pp. 237. § (2)-(3) bekezdésében rögzítetteket, mivel az cég1 Kft. felelősségének vizsgálatára nem hívta fel a felek figyelmét. Ezen mulasztása, illetve a mulasztásából következő szakkérdésben tett megalapozatlan megállapítása az ügy érdemi eldöntésére kihatott. Azzal, hogy a törvényszék egy szakértő által nem vizsgált szakkérdésből szakértelem hiányában vezette le azt a következtetést, hogy az alperessel szemben nem léphet fel, megsértette a Pp. 300. § (1) bekezdését is.

[44] A viszontkeresetet illetően a felperes azzal érvelt, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az állításait, a szakértő megállapításait, valamint az okirati bizonyítékokat. Téves, hogy nem vonta kétségbe a releváns alperesi tényelőadásokat és csak beszámítási kifogást terjesztett elő, valamint arra hivatkozott, hogy a felek között vállalkozási szerződés jött létre (elsőfokú ítélet 25. oldal 6. bekezdés). A 2021. június 7-i ellenkérelme, valamint ezt követő előkészítő iratai is egyértelmű vitatást és érdemi cáfolatot tartalmaznak a viszontkeresetet illetően. Az alperes teljesítését nem igazolják a teljesítésigazolások, hiszen azokat vitatta és az eredeti példányokat az alperes nem tudta bemutatni. A 2021. június 23-i ellenkérelmében kifejtette, hogy a viszontkereset azért sem alapos, mert a szoftvert újból és újból visszaadta kijavításra az alperesnek, melyből következően megállapítható, hogy nem fogadta el a teljesítést, amit a perben kirendelt szakvélemény is igazol.

[45] Kifogásolta a felperes az alperes javára megállapított perköltséget is, mivel az hivatkozása szerint rendkívül túlzó mértékű, különös tekintettel az alperes által igénybe vett „magánszakértő” költségigényére. Részletesen kifejtette érveit a magánszakértői vélemény költségének eltúlzottságára vonatkozóan, álláspontja szerint annak nagy része „felesleges ismétlés”, a dokumentum „mesterségesen felduzzasztott”. Azzal is érvelt, hogy azt feleslegesen csatolta be az alperes, ezért az azzal kapcsolatos költség mellőzendő. Álláspontja szerint az alperes által felszámított és az elsőfokú bíróság által elfogadott bruttó 8.750.300 forintos ügyvédi munkadíj sem áll összhangban a perben kifejtett ügyvédi munkával, ezért kérte annak a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet szerint megállapítható összegre való mérséklését.

V.

[46] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Az elsődleges keresetet érintő fellebbezést illetően hangsúlyozta, hogy a

rendszernev1 szoftver telepítésére, beállítására vonatkozóan a felek közötti szerződés a 2018. június 11. – 2019. január 1. közötti időszakban megvalósult, az üzemi tesztet elvégezték; annak sikeres befejezéséről a felperes ugyan nem nyilatkozott, de a szerződés 6.7. pontja szerint az éles üzemben történő használat az üzemi teszt sikeres befejezésének, a teljesítés elfogadásának minősül kifejezett nyilatkozat hiányában is az első számlakibocsátás időpontjában. A felperes ekként a teljesítést hibamentesnek fogadta el, hiszen maga sem vitatta, hogy a rendszernev1-rendszert átvette, azt az adóhatóságnál is regisztrálta, abból állította ki a számláit, az év eleji szabadságolások után az éles üzemi adatrögzítés 2019. január 6-ától megindult a rendszerben. A felperes pontosan tisztában volt azzal, hogy milyen funkcionalitású szoftvert, mennyiért és kinél kíván licencelni, a 2019. január 2-án kelt kiegészítő megállapodásban a korábbi, 2018. június 11-i írásbeli kötelezettségvállalását írásban megerősítette. Az egyéves megtámadási határidő eltelt, továbbá a megtámadási jogát egyébként sem gyakorolhatta volna a Ptk. 6:89. § (5) bekezdése alapján a szerződéses akarata megerősítésére tekintettel. Helyesen állapította meg azt is az elsőfokú bíróság, hogy a felperes a felülnő értékaránytalanságot sem bizonyította. Ezt meghaladóan az eredeti állapot helyreállítására sem lenn lehetőség, mivel a szolgáltatásai nem adhatók vissza, valamint bruttó 37.459.950 forintot fizetett meg és nem a keresetben megjelölt bruttó 48.798.480 forintot.

[47] A másodlagos keresetre vonatkozóan a felperes sem az elsőfokú eljárásban, sem a fellebbezésében nem fejtette ki részletesen a releváns tényeket, hogy mely magatartásával, miként szegte meg a szerződést, és ezzel milyen okozati összefüggésben, milyen mértékű kárt okozott. Nem bizonyította a szerződésszegő magatartást, ahogy a kárt sem. A demo verzió alapján maga dönthette el, hogy megvásárolja-e az cég1 Kft.-től a rendszernev1 licencét. 2019 januárjában az cég1 Kft.-vel közvetlenül kötötte meg a szoftverhasználatra vonatkozó szerződést; ezen folyamat előkészítése és a díj pénzügyi lebonyolítása volt a szerződéses feladata, amiben szerződésszerűen közreműködött. Az cég1 Kft.-vel kötött szofverhasználati szerződést követően, 2019. február 22-én kiállította a számláját az cég1 Kft.-nek járó licenc és support díjról, összesen bruttó 25.138.380 forintról, amiből alperes 15.000.000 forintot fizetett csak meg, így a fennálló és elismert tartozása 10.138.380 forint volt. A licenc díjat rendezte az cég1 Kft. felé, így a felperes jogszerűen használhatta – és használhatja a mai napig is – a rendszernev1 szoftvert. Ez a felek által sem vitatott, bizonyított ténykérdés volt a perben. A felperes írásban elismerte a teljesítést, és annak időszakában nem küldött írásbeli hibajelentést sem a szoftver, sem az oktatás, sem a kézikönyv tekintetében. Kiemelte az alperes, hogy a felperes két önálló aláírási joggal rendelkező ügyvezetője is – egymástól eltérő időben – elismerte a teljesítést, mind szóban, mind írásban. A felperes az erre vonatkozó okiratokat a keresetlevél mellékletében maga csatolta be. személy2 a tanúként történő meghallgatásakor is megerősítette a szerződésszerű teljesítést és a teljesítés-igazolások kiállításának tényét. Rámutatott, hogy a szerződés 8. pontja alapján a felperes feladatát képezte a rendszernev1 szoftver üzemeltetése, továbbá a szerződés azt is tartalmazza, hogy nem szavatolja a szoftver megszakításoktól, rendszerhibától mentes működését, de ilyen körülmény a teljesítés időpontjában nem is merült fel.

[48] A másodlagos keresetet érintő fellebbezés tekintetében is hangsúlyozta, hogy a felperes figyelmen kívül hagyja, hogy ténylegesen mindösszesen bruttó 37.459.950 forintot fizetett meg, és nem a fellebbezésben megjelölt bruttó 48.798.480 forintot.

[49] A harmadlagos kereset érintő fellebbezéssel összefüggésben – a másodlagos keresetet érintő fellebbezéssel kapcsolatos álláspontját fenntartva – előadta, hogy nem bizonyította a felperes, hogy bármilyen szoftverfejlesztésre kötelezettséget vállalt volna, illetőleg bármilyen szoftverhiba lenne a rendszernév1 szoftverben, aminek a kijavítását el kellett volna végeznie. Az elsőfokú bíróság helyesen döntött a kereset alaptalanságáról, mivel a felperes írásban elismerte a teljesítést, írásbeli hibabejelentést nem küldött és nem fogalmazott meg egyedi fejlesztési igényeket. Nem merülhet fel tehát a Ptk. 6:62. § (1) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettség megsértése.

[50] A negyedleges keresetet érintően – a másodlagos és harmadlagos keresettel kapcsolatos fellebbezési kérelem vonatkozásában előadottakat irányadónak tekintve – hangsúlyozta az alperes, hogy a rendszernév1 szoftver semmilyen hibában nem szenved, a szoftvert az cég1 fejlesztette és készítette, így kijavításra vagy kicserélésre nem köteles, és az ellenszolgáltatás arányos részének a leszállítása sem kérhető vele szemben. Azzal pedig, hogy a fellebbezés az árleszállítás összegét a kiállított számlák együttes összegében jelöli meg, egyúttal ezen fellebbezési kérelem megalapozatlanságát is determinálja, melynek körében hivatkozott a Kúria Pfv.21163/2022/10. számú eseti döntésére. Értelmezhetetlen az a fellebbezési hivatkozás is, hogy a teljesítéshez fűződő érdek megszűnt. Az elsőfokú bíróság a fellebbezésben írtakkal szemben semmilyen módon nem sértette meg a Pp. 237. §-át sem.

[51] Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság az ötödleges kereset alaptalanságáról is, a Tpvt. megsértésére vonatkozó felperesi hivatkozások értelmetlenek.

[52] A hatodlagos kereset is nyilvánvalóan alaptalan, hiszen a szerződést a felek törvényes képviselői cégszerűen írták alá, az semmilyen alaki hibában nem szenved. Az ügyleti tanúk, illetőleg az ügyvédi ellenjegyzés hiánya nem eredményez érvénytelenséget. Egyébiránt maga a felperes is a szerződés hibás teljesítésére alapítja a negyedleges keresetét, így hivatkozásai önellentmondásosak.

[53] A hatályon kívül helyezésre irányuló jogorvoslati kérelem sem lehet alapos, mivel nem informatikai szakkérdés, hogy a rendszernév1 szoftver használatát mely gazdasági társaság jogosult engedélyezni, tehát, hogy kit illetnek meg a rendszernév1 programalkotáshoz fűződő vagyoni jogok. A felperes állításával szemben a bizonyítási teher kiosztásánál az elsőfokú nem sértette meg a Pp. 237. § (2)-(3) bekezdéseiben rögzítetteket a fellebbezésben előadott okból.

[54] A viszontkeresettel kapcsolatos fellebbezési kérelem tekintetében az alperes rámutatott, hogy annak jogalapja és összegszerűsége két konkrét számlához kapcsolódó tartozásból állt össze. Az alperes szerződéses kötelezettsége lényegében a rendszernév1 szoftver licencének a beszerzésében való közreműködésre, a rendszernév1 szoftver

felperesnél való feltelepítésére és más, a szoftver használatát, illetve bevezetését segítő kiegészítő szolgáltatások (pl. oktatás, használatot segítő kézikönyv-készítés, stb.) teljesítésére vonatkozott. Az éles üzemi használat megkezdése után a rendszernév1 szoftverre vonatkozó licenc szerződést is megkötötte a felperes a közreműködése mellett, ami nem is volt vitás a perben. Utóbbihoz kapcsolódóan állította ki a 2019/000024. számú, bruttó 25.138.380 forint összegű számlát, amiből a felperes csak 15.000.000 forintot fizetett meg. Ezt meghaladóan 2019 szeptemberében hét napon keresztül üzemeltetési támogatást is nyújtott, amelynek teljesítését a felperes elismerte. Ezen szolgáltatásról 2019/000177. számon állított ki számlát bruttó 1.200.150 forint megbízási díjról, amit a felperes átvett és befogadott, de nem fizette ki. Mindezek alapján a felperes a mai napig tartozik összesen 11.338.530 forinttal és járulékaival, melyet a Ptk. 6:272. §-a alapján köteles megfizetni.

[55] Hivatkozása szerint a javára megállapított perköltség nem eltúlzott a fellebbezésben kifejtettek alapján. A „magánszakértői” munka indokolt volt, mivel egy nagy szakértelmet igénylő vállalatirányítási rendszer vizsgálata volt szükséges. Részletesen kifejtette továbbá az érveit azzal kapcsolatban, hogy a „magánszakértő” véleménye alapján a perbeli szakértő tévesen jutott arra a megállapításra, hogy a szoftver hibásan működött. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság helytelenül következtetett a perszakértő véleményének aggálytalanságára, ezért indokoltnak tartotta az arra vonatkozó megállapítás mellőzését. Kifejtette, hogy a jogi képviselője által 2022. május 31-ig elszámolt 25.000 forint + áfa, valamint az ezt követően alkalmazott 30.000 forint + áfa óradíj a piaci árviszonyok mellett teljesen átlagosnak tekinthető, a felperes a fellebbezésében meg sem próbálja levezetni, hogy a költségjegyzékben tételesen kimunkált ügyvédi munkadíj milyen okból nem áll arányban az elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

VI.

[56] Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében vizsgálta.

VII.

[57] A fellebbezés nem alapos.

VIII.

[58] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a rendelkezésre álló iratok alapján kiegészíti, illetőleg pontosítja az alábbiak szerint.

[59] A szolgáltatási szerződés "A" mellékletében található fogalmi meghatározások értelmében az úgynevezett Modell a "rendszernév1 Szoftver Megbízó általi alkalmazhatóságát biztosító, a borászati tevékenységet lefedő Modell”.

[60] A szoftver megfelelőségének ellenőrzésére vonatkozó szabályok szerint a megbízó kötelezettsége volt a rendszer igényeinek megfelelő és hibáktól mentes működésének üzemi teszt keretében történő ellenőrzése. Ennek során vállalta, hogy meggyőződik arról, hogy a rendszer rendelkezik-e a szerződés tárgyi hatálya alá tartozó szolgáltatásokkal, továbbá, hogy éles üzemi körülményekkel azonos körülmények között hibáktól mentesen teljesíti-e ezeket a szolgáltatásokat (szerződés 6.1. pont). A teszt során észlelt hibák minősítésére, bejelentésére és kijavítására vonatkozóan a szerződés 7. fejezetében állapodtak meg a felek (szerződés 6.4. pont). Az üzemi teszt keretében feltárt hibák folyamatos javítására az alperes kötelezettséget vállalt.

[61] A 7. fejezet rendelkezései értelmében amennyiben a megbízó hibát észlel a rendszerben, azt egy jegyzőkönyv kiállításakor minősíti és a jegyzőkönyvet a hiba észlelését követő három munkanapon belül az alperes hibajegykezelő rendszerébe eljuttatja. A szolgáltató az üzemi teszt során jelentkező, a modellek hibájára visszavezethető szerződésszerűen bejelentett hibák kijavítására vállalt kötelezettséget.

[62] A felek 2019. január 2-i, külön írásba foglalt megállapodása arra irányult, hogy az alperes eljár az ajánlott szoftver felhasználási jogának az cég1 Kft.-től való megszerzése érdekében, melynek ellenértékeként a felperes bruttó 25.138.380 forint megfizetését vállalta. Ebből bruttó 20.948.650 forint volt a licencdíj és bruttó 4.189.730 forint a közvetlenül az cég1 Kft. által nyújtandó 12 hónapos support szolgáltatás.

IX.

[63] Az elsőfokú bíróság a fentieket meghaladóan a releváns tényeket megállapította, az ítéltábla az érdemi döntésével egyetért, annak jogi indokait azonban csak részben osztja.

IX.1.

[64] Az elsőfokú bíróság határozatának jogi indokolásában lényegében abból indult ki, hogy a felperes az összes keresetét ugyanarra a tényállásra alapozta, az egyes keresetek csak jogcímeikben tértek el egymástól. A releváns tényállítása pedig az volt, hogy az adott rendszer teljesen alkalmatlan a felperes igényének kielégítésére, így annak értéke 0, vagyis semmilyen értéket nem képvisel.

[65] Ezen megállapítás azonban csak az elsődleges, másodlagos, harmadlagos és negyedleges keresetre igaz, a Tptv. rendelkezéseire alapított ötödleges, valamint a szerződés alaki okból való érvénytelenségére alapított hatodlagos kereset tekintetében nem helytálló. Az előbbi tekintetében ugyanis a felperes tényként azt állította, hogy a rendszernév1-rendszernek mint terméknek az elsődleges értékesítési módja, illetve eszköze maga a tájékoztató, vagyis a termékismertető volt, és az olyan képességeket ígért, amelyekre a rendszer valójában nem volt képes. A hatodlagos kereset tekintetében pedig a követelés ténybeli alapja az volt, hogy a felek írásbeli alakot kötöttek ki a szerződésük érvényességéhez és azt nem cégszerűen írták alá.

[66] Osztja ugyanakkor az ítéltábla az elsőfokú bíróság azon – szintén általános – megállapításait, hogy a felek közötti megállapodás a megbízás és a vállalkozási szerződés elemeit ötvözi, valamint a vállalatirányítási rendszert a felperes nem az alperestől, hanem az cég1 Kft.-től szerezte be. Így a szoftver hibáiért és hiányosságaiért nem az alperest terheli a felelősség, ez a felelősség pedig a fellebbezésben foglaltakkal szemben nem informatikai szakkérdés, hanem jogkérdés, vagyis arról a bíróságnak kellett állást foglalnia. A fentiekből következően a telepített szoftver hiányai, hibái, amelyekre a felperes a fellebbezésében is hivatkozott, nem bírtak jelentőséggel a perben, ezért az ezek megállapítására irányuló szakértői véleménnyel kapcsolatos megállapításokat az ítéltábla mellőzi az elsőfokú ítéletből. Az elsőfokú bíróságnak az egyes kereseti kérelmekkel kapcsolatos jogi indokolását pedig az alábbiak szerint pontosítja, kiegészíti, illetve módosítja.

IX.1.1.

[67] Az azonos ténybeli alapon előterjesztett keresetek közül az elsődlegest a felperes a szerződés érvénytelenségére alapította.

[68] A Ptk. 6:89. § (1) bekezdése értelmében a szerződést a megkötésétől kezdődően egy éven belül lehet megtámadni azzal, hogy ez a határidő elévülési természetű. Az elsőfokú bíróság – feltehetőleg elírás folytán – jogi indokolásának ezen részében tévesen állapította meg a szerződés megkötésének időpontját, mert az a fellebbezésben foglaltak szerint helyesen 2018. június 11. volt. A megtámadás azonban ezen időponthoz képest is elkésztett figyelemmel arra is, hogy a felperes az elévülés nyugvására nem hivatkozott. Ugyanez vonatkozik a 2019. január 2-án megkötött „szoftver névl és szolgáltatás megrendelés” elnevezésű megállapodásra.

[69] Önmagában a megtámadási határidő elmulasztása miatt a feltűnő értékaránytalanságra alapított elsődleges kereset nem megalapozott, ezért a fellebbezés további érvelését az ítéltábla nem vizsgálta. Mindazonáltal utal arra, hogy egyetért az elsőfokú bíróság azon megállapításával, hogy a felperes nem fejtette ki, mennyiben áll fenn a feltűnő értékaránytalanság, hiszen a tényállítása az volt, hogy az alperes szolgáltatása értéktelen. E körben pedig a hibás, illetve hiányzó modulokra történő hivatkozás azért is alaptalan, mert ez legfeljebb a hibás teljesítéssel kapcsolatos igényérvényesítéssel, nem pedig a szerződés érvénytelenségén alapuló követeléssel lehetne összefüggésben.

IX.1.2.

[70] A másodlagos kereset tekintetében az ítéltábla az elsőfokú bíróság jogi indokolásával nem ért egyet.

[71] A felperes ezen a követelését a Ptk. 6:142. §-ára alapította, mely szerint, aki a szerződés megszegésével a másik félnek kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje vagy a kárt elhárítsa.

[72] Ez a szerződésszegésen alapuló kártérítési kötelezettség általános szabálya, ami akkor alkalmazandó, ha e törvény eltérően nem rendelkezik. A Ptk. az általános szabályokat követően nevesíti a szerződésszegés egyes eseteit, így a felperes által a követelése ténybeli alapjaként előadott hibás teljesítést is, és kifejezetten rendelkezik a hibás teljesítés jogkövetkezményeiről, meghatározva a kellékhibás teljesítés esetére a kártérítés különös szabályát.

[73] A hibás teljesítésért a Ptk. 6:159 §-a értelmében a kötelezett kellékszavatossággal tartozik és a jogosultnak elsősorban kijavításra vagy kicserélésre van joga, míg az árleszállítás, a hiba jogosult általi kijavítása vagy kijavíttatása és az elállás másodszorban alkalmazható jogosultságok [Ptk. 6: 159. § (2) bekezdés]. A Ptk. 6:174. § (1)-(2) bekezdése alapján a kötelezett köteles megtéríteni a jogosultnak a hibás teljesítésből eredő kárát, kivéve, ha a hibás teljesítést kimenti. A hibás teljesítéssel a szolgáltatás tárgyában bekövetkezett károk megtérítését a jogosult akkor követelheti, ha kijavításnak vagy kicserélésnek nincs helye, vagy ha a kötelezett a kijavítást vagy a kicserélést nem vállalta, e kötelezettségének nem tud eleget tenni, vagy ha a jogosultnak a kijavításhoz vagy kicseréléshez fűződő érdeke megszűnt. E kártérítési igény a kellékszavatossági jogok érvényesítésére meghatározott határidőn belül évül el. A jogosult kártérítési igényét az ugyanabból a szerződésből eredő követeléssel szemben kifogásként akkor is érvényesítheti, ha a kártérítési igény elévült.

[74] A fentiek értelmében a szerződésszegés általános szabályai között elhelyezett és a másodlagos keresetben megjelölt Ptk. 6:142. § mint a kontraktuális kártérítési felelősség általános szabálya a hibás teljesítéssel okozott vagyoni hátrányoknak nem a teljes körére alkalmazható. A hibás teljesítéssel okozott, a Ptk. 6:174. § szerint szabályozott közvetlen érdeksérelem, ha a hiba valamilyen módon a szolgáltatás (a dolog) értékét csökkenti, korlátozza használhatóságát, hátrányosan érinti esztétikai megjelenését. Ez nem más, mint magában a szolgáltatásban, annak tárgya hibájában közvetlenül megmutatkozó teljesítési érdek sérelme, a tapadókár. A vagyoni érdeksérelem közvetett az ún. következménykárok esetén, amikor a szolgáltatás fogyatékosai folytán személyi és – a szolgáltatás tárgyán kívüli vagyontárgyakban – dologi károk keletkeznek, illetve elmaradt haszon és a további következmények elhárítása, enyhítése érdekében költségek merülnek fel. A felperes a keresetében az utóbbinak megfelelő, tehát a Ptk. 6:142. §-a alapján értékelhető következménykárt nem jelölt meg, így a másodlagos keresete nem lehet alapos, ahhoz kapcsolódóan – a fellebbezésben írtakkal szemben – fel sem merülhet a program esetleges hiányainak, hibáinak vizsgálata.

[75] A harmadlagos keresetében a felperes a Ptk. 6:62. § (1) bekezdésének megsértését állította. Ez a rendelkezés a felek együttműködési és tájékoztatási kötelezettségére vonatkozó szabály, amely szerint kötelesek a szerződéskötési tárgyalások alatt, a szerződés megkötésénél, fennállása alatt és megszűntetése során együttműködni és tájékoztatni egymást a szerződést érintő lényeges körülményekről.

[76] A fellebbezésében ezen keresethez kapcsolódóan is kizárólag a rendszer hibáira, hiányosságaira, illetve az alperes kijavítási, fejlesztési kötelezettségeire hivatkozott. Egyetlen olyan állítása sem volt, ami kifejezetten a szerződés lényeges körülményeire vonatkozó együttműködési és tájékoztatási kötelezettség körébe esett, ezért az általa előadottak a Ptk. megjelölt szabályának megsértését nem támasztották alá. Minderre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ezt meghaladó indokolását a harmadlagos kereset tekintetében mellőzi.

IX.1.4.

[77] A felperes a negyedleges keresetében szintén a szolgáltatás hibájában álló érdeksérelmet állított, amelyre a fentiekben kifejtettek szerint a Ptk. speciális jogintézményként a szavatosságot határozza meg és ennek keretei között szabályozza a kötelezett kártérítési felelősségét is. Elsősorban a hiba természetbeni orvoslását írja elő, a pénzbeli reparáció a szavatossági jogok rendszerében csak a második lépcsőben alkalmazható, feltételektől függő jogkövetkezmény.

[78] Az alperesi szolgáltatás felperes által állított hibáit, a követelés ténybeli alapjának fennállását tehát a negyedleges keresetben megjelölt kellékszavatossági igény törvényi tényállása szerint lehetett érdemben vizsgálni. Ennél a felperesnek elsődlegesen a hibás teljesítés megvalósulását kellett bizonyítani abból kiindulva, hogy a Ptk. 6:157. § (1) bekezdése értelmében a kötelezett hibásan teljesít, ha a szolgáltatás a teljesítés időpontjában nem felel meg a szerződésben vagy jogszabályban megállapított minőségi követelményeknek.

[79] A fentiekből következően mindenekelőtt a felek közötti szerződést kellett minősíteni és az annak alapján teljesítendő szolgáltatásokat meghatározni.

[80] A kiegészített tényállásra is figyelemmel a felperesnek kifejezetten a borászati tevékenységhez szükséges vállalatirányítási rendszerre volt szüksége, ennek beszerzése érdekében kereste meg az alperest. Ezt megerősíti a szerződést az alperes részéről aláíró ügyvezető perbeli előadása is (60. ssz. jkv.), mely szerint a felperes azért hívta fel, mert olyan informatikai rendszert keresett, ami a borászatban alkalmazható és a programot specifikálni kellett a tevékenységére. Az ún. borászati modell azt jelenti, hogy olyan programrészek vannak a rendszerben, amiket a borászatban szoktak használni. A best elnevezés1 bemutató pedig tulajdonképpen arról szólt, hogy mit értenek borászati modellen és minek a használatát ajánlják. Lényegében ezzel egyező előadást tett személy2 tanú is, aki a felperes részéről írta alá ügyvezetőként a perbeli megállapodásokat.

[81] A 2018. június 11-i írásba foglalt megállapodás alapján az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy a rendszernév1 Szoftvert a Modell leszállítása útján biztosítja és a szállítandó rendszer a Megbízó tevékenységéhez igazodó legjobb gyakorlat (best elnevezés1) alapján (továbbiakban: Borászati Modell) kialakított modell. A szerződés "A" mellékletében található fogalmi meghatározások értelmében az úgynevezett Modell a „rendszernév1 Szoftver Megbízó általi alkalmazhatóságát biztosító, a borászati tevékenységet lefedő Modell”. A szerződés 5.3.1. pontja szerint a szoftver beállítása körében az alperes vállalta, hogy a rendszernév1 Szoftvert a borászati modell beállításokkal bocsátja a Megbízó rendelkezésére. A szerződésnek a bevezetés folyamata alcím (5. pont) alatt található rendelkezéseiből megállapítható volt, hogy az alperes feladata a szoftver telepítése, beállítása, a kulcsfelhasználók oktatása és a kezelői kézikönyv elkészítése.

[82] A felek jogviszonya tekintetében szintén jelentőséggel bír, hogy a 2019. január 2-i külön írásba foglalt megállapodásuk arra is irányult, hogy az alperes eljár az ajánlott szoftver felhasználási jogának az cég1 Kft.-től való megszerzése érdekében.

[83] Az írásba foglalt megállapodásokból és a törvényes képviselők előadásából megállapítható tehát, hogy az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy a felperes borászati tevékenységének megfelelő vállalatirányítási rendszert ajánl a felperes számára, eljár a szoftver felhasználási jogának a megszerzése érdekében, és azt telepíti is a részére a meghatározott támogatás nyújtása mellett. A fellebbezésben foglaltakkal szemben a felperes nem az alperestől „szerezte be” az ún. borászati modellt, hiszen a „modell” kifejezés a 2018. június 11-i megállapodás alapján csak a rendszernév1 szoftver megfelelő, a megbízó általi alkalmazhatóságát biztosító beállítását jelentette.

[84] A fentiek megerősítik az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy a felek közötti jogviszony a megbízás és a vállalkozási szerződés elemeit ötvözi azzal, hogy abban a megbízási szerződés feltételei dominálnak. Helyes volt az a következtetés, hogy a szoftver alkalmatlanságáért az alperes nem felel, ebben a körben azonban az ítéltábla az indokolást pontosítja, illetve kiegészíti az alábbiakkal.

[85] A Ptk. 6:238. §-a szerint a vállalkozási szerződés alapján a vállalkozó tevékenységgel elérhető eredmény (a továbbiakban: mű) megvalósítására, a megrendelő annak átvételére és a vállalkozói díj megfizetésére köteles. A Ptk. 6:272. §-a szerint a megbízási szerződés alapján a megbízott a megbízó által rábízott feladat ellátására, a megbízó a megbízási díj megfizetésére köteles.

[86] Az alperes azon kötelezettsége, hogy a borászati tevékenységnek megfelelő vállalatirányítási rendszer megszerzése érdekében eljárjon és a telepített szoftver

használatához támogatást nyújtson, a felek megállapodásának megbízási jellegű eleme, míg a szoftver telepítése a vállalkozási szerződés ismérveinek felel meg.

[87] A felperes a keresetét nem arra alapította, hogy a telepítés hibás volt, hanem arra, hogy a telepített szoftver nem volt alkalmas a borászati tevékenységhez szükségszerűen kapcsolódó funkciók kezelésére. A fellebbezésében is ismétlődően azt adta elő, hogy a program sosem működött megfelelően, azzal számos hiba volt (pl. fellebbezés 15. oldal) és a hibákat, hiányokat a kirendelt igazságügyi szakértő alátámasztotta. Érvelése ebből következően csak a jogviszony megbízási szerződéses részéhez kapcsolódóan volt értelmezhető, mert az alperes ennek keretei között vállalta, hogy eljár a borászati tevékenységnek megfelelő vállalatirányítási rendszer megszerzése érdekében.

[88] A Ptk. fenti szabálya alapján a megbízott azt vállalja, hogy az eredmény érdekében gondosan eljár, nem vállalja azonban az eredmény kockázatát. Díj tehát akkor is jár a részére, ha az eredmény nem áll be, és akkor nem jár, ha az eredmény azért marad el, mert nem járt el a kellő gondossággal. A Kúria mellett felállított Új Ptk. Tanácsadó Testület is kifejtette – amivel az ítéltábla egyetért –, hogy abban az esetben, ha a szerződés alapján a kötelezettet a gondos eljárás kötelezettsége terheli, a szerződést akkor szegi meg, ha a tevékenysége az elvárt gondosság mércéjének nem felel meg. Jellemzően ilyen kötelezettség terheli a megbízottat a megbízási szerződés alapján (Ptk. 6:272. §). Megbízási jellegű jogviszonyok (gondossági kötelezettségek) esetén akkor, ha a kötelezett (megbízott) tevékenysége a szerződés alapján megkövetelt gondos eljárás követelményének megfelelt, szerződésszegést nem követett el, ezért a szerződésszegésért való felelősség alapvető feltétele sem valósul meg.

[89] A felperes maga sem vitatta a perben, hogy a megbízott alperes olyan szoftvert ajánlott a részére, amelyet több gazdasági társaság vállalatirányítási rendszerként használ, és ezek között borászati tevékenységet folytató cég is van. Az sem volt vitás, hogy az alperes bemutatta a felperes részére a szoftver működését és biztosított a részére egy olyan „demo” változatot, amelyet maga is kipróbálhatott. A felperes alaptalanul érvelt azzal – alapvetően az ötdolgos keresetéhez kapcsolódóan –, hogy az alperes a termékismertető útján olyan képességeket ígért, amelyekkel a rendszer ténylegesen nem rendelkezett, mert a fentiek szerint a telepítés megrendelése előtt a szoftvert az alperes kifejezetten bemutatta a részére és biztosította annak kipróbálását is. Mindezek alapján nem lehetett arra a következtetésre jutni, hogy az alperes a megbízás teljesítése során nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Így, ha el is maradt a felperes általa elérni kívánt cél, a megbízott alperes szerződésszegését és a hibás teljesítésért való felelősségét nem lehet megállapítani.

[90] A felperes a fellebbezésében a kezelői kézikönyv hiányosságát is állította, a kezelői kézikönyv átadása ugyanakkor a megállapodás vállalkozási eleméhez, a szoftver telepítéséhez kapcsolható járulékos kötelezettség volt. A szerződés 5.6.2. pontja szerint a kézikönyvvel kapcsolatos részletes észrevételeket a megbízó felperesnek a kézhezvételtől számított 5 munkanapon belül kellett megtennie, ilyen észrevételt viszont nem tett, a teljesítést igazolta. Nem merült fel továbbá a perben arra utaló adat, hogy a szoftver használata azért ütközött nehézségekbe, mert a kezelői kézikönyv hiányos vagy hibás volt. A

szakértői vélemény egyes funkciók tekintetében valóban megállapította, hogy az üzemeltetés „csupán” a meghatározott „dokumentumokon alapulva nem végezhető el”, de ez nem is csak a kézikönyv alapján történt, hiszen a megállapodás értelmében az alperes elvégezte a kulcsfelhasználók oktatását is. Az oktatás minőségével kapcsolatosan a felperesnek a szerződés teljesítése során szintén nem volt kifogása. Opcionális szolgáltatás volt a végfelhasználók oktatása, a kulcsfelhasználói vizsga, tanácsadási szolgáltatás, fokozott tesztelés támogatás, amelyek nyilvánvalóan segítették volna az üzemeltetést, ezeket azonban a felperes nem rendelte meg.

[91] Szintén hivatkozott arra a felperes a fellebbezésében, hogy a megbeszélrt és elfogadott fejlesztések is elmaradtak. A szerződés 5.7. pontja szerint azonban egyedi fejlesztésre akkor kerülhet sor, ha a megbízó valamely igénye a szoftver lehetőségein kívül esik és az megvalósítható. Az egyedi fejlesztések megvalósítása tárgyában azonban a feleknek írásbeli fejlesztési szerződésben kellett megállapodniuk (5.7.3. pont) és ilyen létrejöttét a felperes sem állította a perben. Önmagában az, hogy a felek közötti elektronikus levelezések során fejlesztésről írnak, nem jelenti azt, hogy a felek közötti, a szerződés szerinti egyedi fejlesztésre vonatkozó megállapodás létrejött. Különös tekintettel arra, hogy az egyedi fejlesztésnek nem a már létező funkciók, modulok tekintetében történő esetleges módosításokat, átalakításokat jelölték meg a felek, hanem a fentiek szerint „a szoftver lehetőségein kívül eső” egyedi igények megvalósítását. Mindezek miatt nincs jelentősége a fellebbezés oszthatatlan szolgáltatással kapcsolatos jogi érvelésének sem.

[92] A hibás teljesítés megállapíthatóságának hiányában szükségtelen annak a kérdésnek a vizsgálata, hogy a felperes a kellékszavatossági igénye alapján milyen jogkövetkezmény választására jogosult, illetőleg annak, hogy a bíróság mennyiben van kötve a kérelméhez. Ebből következően fel sem merül, hogy ezzel kapcsolatosan az elsőfokú bíróság megsértette volna az anyagi pervezetéssel kapcsolatos kötelezettségét. Szintén nem volt jelentősége a perszakértő szakvéleményének aggályosságával kapcsolatos alperesi ellenkérelmi hivatkozásnak.

IX.1.5.

[93] Az ötödleges keresetet illetően mindenekelőtt abból kellett volna kiindulni, hogy a Tpvt. 86. § (1) bekezdése alapján a II. Fejezetben foglalt rendelkezések megsértése miatti eljárás lefolytatása tartozik a bíróság hatáskörébe. Ehhez képest az üzleti döntések tisztességtelen befolyásolásának a Tpvt. 8. §-ába foglalt tilalma már a III. fejezetbe foglalt magatartás, ezért a Tpvt. 86. § (1) bekezdése értelmében a bíróság által érdemben nem vizsgálható.

[94] A Tpvt. 2. §-a pedig azért nem alapozhatja meg a keresetet, mert az a bíróság hatáskörébe tartozó (a Tpvt. II. Fejezetében szabályozott) versenysértő magatartások generálklauzulája. Mögöttes szabályként olyan általánosan megfogalmazott tényállást tartalmaz, amely lehetőséget ad a típustényállások alá nem sorolható vagy előre nem is látható tisztességtelen versenycelekményekkel szembeni fellépésre. Fel sem merülhet tehát ezen mögöttes, a nem nevesített, bírósági hatáskörbe tartozó tényállásokra irányadó szabály

alkalmazása egy – a felperes által előadottak szerint – a Tpvt. 8. §-a által tiltott, tehát nem bíróság hatáskörébe tartozó és nevesített tényállás vonatkozásában.

IX.1.6.

[95] A hatodlagos kereset tekintetében az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy az adott szerződés esetében sem jogszabály, sem a felek megállapodása nem rendelt írásbeli alakot az érvényességhez. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel az ítéltábla arra mutat rá, hogy a Ptk. 6:6. § (2) bekezdése alapján, ha a jognyilatkozat meghatározott alakban tehető meg érvényesen, a jognyilatkozat módosítása, megerősítése, visszavonása, megtámadása, valamint a jognyilatkozat alapján létrejött jogviszony módosítása és megszüntetése is a meghatározott alakban érvényes. A 6:70. § (1) bekezdése szerint az írásbeli alakhoz kötött szerződés megkötésére ajánlatot és elfogadó nyilatkozatot írásban lehet tenni.

[96] A Ptk. fenti szabályainak együttes értelmezéséből az következik, hogy az alakszerűségi követelmények az alakisághoz kötött jognyilatkozatokhoz kapcsolódó jognyilatkozatokra is fennállnak. A felek tehát szóban vagy ráutaló magatartással érvényesen nem állapodhatnak meg abban, hogy a későbbi megállapodásuk majd csak meghatározott alakban, írásban lesz érvényes. Mindezek alapján a felperes tévesen hivatkozott arra, hogy „a peres felek közös és egybehangzó akarata írta elő a szerződés írásba foglalását” (fellebbezés 25. oldal 3. bekezdés), az ezt tartalmazó, írásba foglalt jognyilatkozatokat, erre vonatkozó írásba foglalt megállapodást ugyanis nem jelölt meg. Az ítéltábla utal ugyanakkor arra is, hogy a Ptk. 6:94. §-a alapján a teljesítés egyébként is orvosolja az egyszerű írásba foglalás követelményének megsértését, az adott esetben pedig mindkét fél részéről történt teljesítés.

[97] A fentieket meghaladóan BDT2014. 3175. számú eseti döntésben kifejtettek szerint az aláírás szempontjából az egyszerű okirati forma – ebből következően az írásbeliség – követelményét kielégíti, ha a gazdasági társaság jognyilatkozatát tartalmazó okiratból egyértelműen megállapítható, hogy a képviselő – még ha aláírása nem is tekinthető cégszerűnek – a szerződést a cég képviseletében eljárva, tehát nem a saját nevében írja alá. Az adott esetben nem volt vitás, hogy a feleket a szerződéskötés során a cégjegyzékbe bejegyzett vezető tisztségviselőjük mint törvényes képviselő képviselte a Ptk. 3:29. § (1) bekezdése alapján. A cégjegyzék formájára nézve a Ctv. valóban tartalmaz előírást, ennek megsértéséhez azonban nem fűzi az adott jognyilatkozat érvénytelenségének jogkövetkezményét és az értelmezéséből sem vezethető le, hogy a cég nevében tett, de nem cégszerűen aláírt jognyilatkozat érvényességét a jogalkotó nem kívánta megengedni. Mindebből az is következik, hogy nem vezethetett eredményre a felperesnek az alaki hiba miatti semmisségre való hivatkozása sem.

IX.2.

[98] A felperes fellebbezésének a hatályon kívül helyezésre irányuló kérelme is megalapozatlan. A hibás teljesítésért való felelősség fennállása jogkérdés, nem pedig informatikai szakkérdés. Szakértői bizonyítást legfeljebb a hiba ténye igényel. Téves továbbá az a hivatkozás, hogy a bíróság anyagi pervezetési kötelezettségének részét képezi „a

bizonyítási teher kiosztása” és „az cég1 Kft. potenciális felelősségének kérdésével kapcsolatosan ezen körülményről a bizonyítási teher kiosztásánál figyelmeztetni kellett volna a feleket, valamint fel kellett volna hívnia a felperest, hogy a pernyertességéhez szükséges sikeres bizonyításhoz ezt is igazolnia kell” (fellebbezés 26. oldal). A Pp. 237. § (2) bekezdése a bizonyítással kapcsolatos tájékoztatást csak arra az esetre ír elő, ha a fél perfelvételi nyilatkozata nem terjedt ki valamennyi lényeges tény vonatkozásában a bizonyításra vagy a felek között vita van abban, hogy valamely tény bizonyítása mely felet terheli. Ebből következően a bíróságnak nincs általános jellegű kötelezettsége „a bizonyítási teher kiosztására”. Különösen nem terheli kötelezettség anyagi pervezetés címén arra nézve, hogy a felperes kivel szemben érvényesítheti a jogát az általa előadott tények alapján.

IX.3.

[99] A felperes a viszontkeresettel kapcsolatos fellebbezésében lényegében megismételte a keresettel kapcsolatos jogi érvelését, ebben a körben az ítéltábla csak utal a fentiekben kifejtettekre.

[100] A teljesítésigazolások megtörténtét is alaptalanul kifogásolta a fellebbezés, mert azok kiállítását és aláírását az aláíró személy² tanúvallomásában megerősítette. A felperes akkori ügyvezetőjeként kifejezetten nyilatkozott arról, hogy az iratokhoz csatolt szerződést, valamint a teljesítési igazolásokat aláírta a felperes nevében. Megerősítette, hogy az alperes elvégezte a szerződésben írt feladatait, bemutatásra kerültek a rendszer funkciói és látta, hogy azok működnek. Hasonlóképpen átadásra kerültek a kezelői kézikönyvek és megvalósult a kulcsfelhasználók rendszeres oktatása is (6. sorszámú jegyzőkönyv 6. oldal).

IX.4.

[101] Az ítéltábla ugyanakkor részben osztja a felperesnek az alperes javára megállapított perköltségre vonatkozó fellebbezési kérelmét. Az alperes a szakértő bizonyítási eljárással összefüggésben felmerült költségként bruttó 4.737.735 forintot érvényesített az ún. szakvéleményt készítő cég megbízási díjaként. Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt magánszakértői díjként ítélte meg az alperes javára, mivel a szakértő² által készített vélemény nem minősül a Pp. fogalomrendszerében magánszakértői véleménynek, hiszen nem a Pp. 302. §-a szerint került előterjesztésre. Miután szakértői díjként nem lehet figyelembe venni, a szakértői díj megállapításánál irányadó, a fellebbezésben hivatkozott szempontok nem bírnak jelentőséggel. Ebből következően a mérséklésére sincs lehetőség, kizárólag az volt vizsgálható, hogy az adott költség perköltségnek, azaz a félnél a jog perbeli érvényesítésével okozati összefüggésben és szükségképpen felmerült költségnek (Pp. 80. §) minősül-e.

[102] A tevékenységi körei szerint információ-technológiai tanácsadással, szoftver nagykereskedelemmel és kiskereskedelemmel, valamint számítógépes programozással üzletszerűen foglalkozó alperes a másodfokú bíróság álláspontja szerint indokolatlanul bízott meg egy informatikai szakértőt a saját maga által forgalmazott és telepített szoftverrel kapcsolatos ún. szakvélemény elkészítésével, mivel a programmal kapcsolatos esetleges különleges szakértelmet igénylő kérdések megválaszolásához megfelelő humán erőforrással

kell rendelkeznie. Ebből következően az ún. szakvélemény költsége nem minősül a Pp. 80. § (1) bekezdés szerint szükségszerűen felmerült költségnek, így az perköltségként sem számítható fel.

[103] Eredménytelenül kifogásolta ugyanakkor a felperes az alperes javára megállapított ügyvédi munkadíjból álló perköltség összegét, mivel az ezen a címen az IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján felszámított bruttó 8.750.300 forint (6.890.000 forint + áfa) csökkentése nem volt indokolt. Az IM rendelet 2. § (2) bekezdése értelmében az ügyvédi megbízási szerződésben kikötött munkadíj alapján felszámított ügyvédi munkadíj összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti, ha az a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel nem áll arányban. Ezen jogszabályi rendelkezésből következően alapvetően a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenység a releváns az esetleges mérséklés szempontjából, míg a pertárgy értékének kisebb a jelentősége. Az alperes javára megítélendő összeg meghatározásakor tehát a bíróság a pertárgy értékén túl az elvégzett képviseleti munka mennyiségére, a jogi képviselő szakmai tevékenységére, az ügy jogi bonyolultságára, a beadványok és a tárgyalások számára, az előkészítő munkára és mindezek időigényére lehet figyelemmel. Hangsúlyozandó továbbá, hogy a mérséklés soha nem kötelezettség, hanem minden egyedi esetben a bíróság mérlegelésén alapul (BDT2023. 4651.).

[104] Az adott esetben az alperes az eljárás során csatolta a jogi képviselőjével kötött ügyvédi megbízási szerződést, amely megfelelően igazolta az elsőfokú eljárásra kikötött ügyvédi munkadíjat. Az alperesi jogi képviselő ennek alapján a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységének megfelelően számította fel a díját a 2023. szeptember 22-én csatolt költségjegyzék szerint, a feltüntetett időráfordítások az ítéltábla álláspontja szerint – a fenti szempontokat is figyelembe véve – nem tekinthetők indokolatlannak. A felperes a fellebbezésében egyébiránt maga is adós maradt annak egyértelmű megjelölésével, hogy a költségjegyzékben tételesen levezetett tevékenységek közül melyik időigényét tartja eltúlzottnak.

[105] A fentiek alapján az IM rendelet 2. § (1) bekezdése szerint megállapítható és az alperes által igényelt bruttó 8.750.300 forint ügyvédi munkadíjból álló perköltség nem eltúlzott, az a jogi képviselő által ténylegesen elvégzett tevékenységgel arányban áll.

X.5.

[106] Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, míg a perköltségre vonatkozó rendelkezését megváltoztatta, és a felperes perköltségben marasztalását bruttó 9.032.200 (13.769.935-4.737.735) forintra leszállította.

XI.

[107] A felperes fellebbezése a per főtárgya tekintetében nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes részére a másodfokú

eljárásban felmerült 500.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló perköltséget. Az ügyvédi munkadíj mértékét az ítéltábla az IM rendelet 3. § (2) és (6) bekezdése alapján – a másodfokú eljárás kisebb munkaterhére figyelemmel – mérsékelt összegben állapította meg.

Budapest, 2024. június 13.

Dr. Sándor Ottó s. k.
a tanács elnöke

Dr. Balsai Csaba Zoltán s. k.
Dr. Vasady Loránt Zsolt s. k.
bíró előadó bíró